

Tee oikein.

Sivu 1 / 6

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohde

kirjaamo@pohde.fi

Lausuntopyyntö suunnitelmaluonnoksesta alueen tarpeenmukaisten sosiaali- ja terveyskeskusten määrittelystä ja määrästä 2023-2025

HAAPAJÄRVEN KAUPUNGIN LAUSUNTO SUUNNITELMALUONNOKSESTA TARPEENMUKAISTEN SOTE-KESKUSTEN MÄÄRITTELYSTÄ JA MÄÄRÄSTÄ 2023-2025

Haapajärven kaupunki toteaa lausuntonaan lausuntopyynnön mukaisiin teemoihin seuraavaa:

a) Onko esitetty sosiaali- ja terveyskeskusten palveluvalikoima ja määrä alueiden väestön palvelutarvetta vastaava?

Pääosin esitetty palveluvalikoima vastaa alueiden väestön palvelutarvetta. Lähtökohtana oleva perustason vahvistaminen ja siten erikoissairaanhoidon palvelujen vähentäminen on oikeansuuntainen tavoite. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toiminnallisen yhteistyön edelleen kehittäminen ja sen huomioiminen myös sosiaali- ja terveyskeskusten tilaratkaisuissa ovat palvelutarvetta vastaavia tavoitteita. Liikkuvilla ja digitaalisilla palveluilla voidaan täydentää sosiaali- ja terveyskeskusten palveluvalikoimaa ja parantaa maakunnan asukkaiden tasapuolista kohtelua palvelujen saavutettavuudessa.

Koulukuraattorien, psykologien ja kouluterveyden hoitajan palvelut tulee olla edelleen saatavilla varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten yhteydessä. Haapajärvellä ei ole yli vuoteen saatu koulupsykologin palveluja muutoin kuin ostamalla niitä yksityiseltä toiminnanharjoittajalta.

Sosiaali- ja terveyskeskusten lisäksi lastenneuvolan ja lapsiperheiden sosiaaliryhmien palveluita tulee saada myös varhaiskasvatuksesta, kouluista ja

oppilaitoksista. Myös suun terveydenhuollon palveluja on tarkoituksenmukaista tuoda liikuteltavien yksiköiden avulla kouluille. On myös tärkeää mahdollistaa muidenkin toimijoiden kuten esimerkiksi järjestöjen toimintaa sosiaali- ja terveyskeskuksissa.

Osaaminen

Haapajärvellä on erinomaiset edellytykset toimia laajan palveluvalikoiman sosiaali- ja terveyskeskuksena pitkällä aikavälillä kehitetyn palvelurakenteen ja henkilökunnan osaamisen perusteella sekä valmistuvien uusien ja ajanmukaisten tilojen myötä. Haapajärvellä on edistyksellisesti kehitetty jopa vuosikymmeniä erikoislääkäreiden vastaanotto- ja hoitotoimintoja, joita ovat tukeneet osaltaan mm. liikkuvat magneetti- ja silmänpohjatutkimuspalvelut.

Lääkäreiden ja sairaanhoitajien osaamisen kehittämistä tukee myös osaltaan parikymmentä vuotta toiminut dialyysiyksikkö, joka mahdollistaa lääkäreille ja sairaanhoitajille uusia haasteita ammattitaidon kehittämiseksi erikoissairaanhoidon tasoisten palvelujen tuottajana. Dialyysiyksikön toimintaa tukee osaltaan lääkärin vastaanotto- ja hoitotoiminta kiirevastaanottoineen sekä vuodeosaston toiminta, jossa on sairaanhoidollista osaamista ympäri vuorokauden. Dialyysiyksikön paikka on tarkkaan selvitetty ja mitoitettu asukastiheyden, asiointimatkojen ja sairastavuuden mukaisesti yhteistyössä OYS:n asiantuntijoiden kanssa. Yksikkö palvelee jatkuvasti 4-5 kunnan alueelta tulevia vaikeasti sairaita potilaita, jotka tarvitsevat säännöllisiä hoitokäyntejä dialyysiyksikössä.

Myös sairaanhoitajien erikoisvastaanotot ovat olleet Haapajärvellä pitkään kiinteä osa terveyskeskuksen toimintaa. Esimerkkeinä voi mainita tässä yhteydessä erikoissairaanhoidon tasoisen lääkehoidon syöpäpotilaille ja etävastaanotto- ja hoitotoiminnan diabetespotilaille.

Tilat

Haapajärvellä lääkäreiden ja hoitajien vastaanoton sekä kuntoutuksen tilat ovat vajaa 20 vuotta sitten valmistuneessa sosiaali- ja terveyskeskuksen osassa. Vastaanotto- ja hoitotoiminnan ja kuntoutuksen tiloja tullaan laajentamaan nykyisestä ensi vaiheessa ottamalla käyttöön entisen terapiayksikön kesällä 2022 vapautuneet tilat. Lisäksi on lähes valmiina hankesuunnitelma vastaanotto- ja kuntoutuksen palvelujen tilojen laajentamista uudisrakennuksella. Tähän uudisrakennuslaajennukseen tulevat mm. hammas- ja työterveyshuollon, ensiavun ja röntgenin tilat. Panostaminen kaupungin ja Pohteen yhteistyönä Haapajärven sosiaali- ja terveyskeskuksen tiloihin mahdollistaa myös

päiväaikaisen kiirevastaanottotoiminnan jatkamisen tarvittaessa myös ilta-aikaan ja jopa viikonlopullekin päiväaikaan.

Hankesuunnittelu sisältää myös seuraavan vaiheen rakentamisen, joihin tiloihin tulevat mm. sosiaalityön, lastensuojelun ja neuvolan tilat. Hankesuunnittelua kaupunki on tehnyt siis yhteistyössä Pohteen eteläisen alueen hoito- ja sosiaalipalvelujen esimiesten sekä tilapalvelun edustajien kanssa.

Haapajärvelle valmistuvat tänä kesänä uudet tilat osalle sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintoja. Tähän laajennusosaan tulevat osastotyyppiseen ympärivuorokautiseen hoitoon tilat tarvittaessa 30 potilaalle/asiakkaalle, dialyysiyksikön tilat, tilat kotihoidolle ja kotisairaalalle sekä laboratoriolle.

Haapajärvelle valmistuivat sotekeskuksen yhteyteen kesällä 2022 myös uudet toimivat tilat mielenterveys- ja päihdehuollon avovastaanottotoimintaan. Käyttäjiltä saatu palaute tilojen toimivuudesta on ollut myönteistä.

Kaiken kaikkiaan Haapajärvellä olevat ja tulevat laajan palveluvalikoiman sosiaali- ja terveyskeskuksen tilat tukevat Pohteen strategian mukaista sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminnallista kokonaisuutta ja palvelujen yhteensovittamista sekä alueen asiakkaiden ja potilaiden palvelujen saavutettavuutta.

Väestö- ja asiointikriteerit

Haapajärven asema laajan palveluvalikoiman sosiaali- ja terveyskeskuksena perustuu myös alueen väestötiheyteen, koska Haapajärvi on väestömäärältään entisen Selänteen alueen suurin kunta. Välimatkat kaikkiin neljään naapurikuntaan ovat noin 30 kilometriä. Haapajärven työpaikkaomaisuusvaraisuus on 106 %, koska paikkakunnan yritykset työllistävät myös naapurikuntien asukkaita. Tämän takia Haapajärven alue muodostaa virallisen tilastollisen työssäkäyntialueen. Myös vähittäiskaupan ja erikoisliikkeiden kaupallisten palvelujen takia Haapajärvellä asioidaan paljon naapurikunnista. Haapajärvellä toimivat myös verotoimiston, Te-toimiston, Kelan ja poliisihallinnon toimipisteet, mikä osaltaan lisää asiointia naapurikunnista.

Joukkoliikenne kuntakeskusten välillä Haapajärven ja naapurikuntien osalta perustuu pääosin opiskelijoiden ja oppilaitosten linja-autoyhteyksiin sekä Ylivieska-lisalmi -radan junayhteyksiin.

Haapajärvellä sijaitseva Puolustusvoimien varikko asettaa omat vaatimuksensa myös Pohteen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen varautumiseen ja toimintaan häiriö- ja poikkeustilanteissa. Varikon toiminta on huomioitava myös sosiaali- ja terveyskeskuksen normaaliajan toiminnassa ja tiloissa.

b) Mikä on näkemyksenne yksiköihin, joiden palveluvalikoimaa ja tuottamistapaa esitetään lausuntomateriaalissa arvioitavaksi.

Yksiköiden sijaintia ja palveluvalikoimaa on tarkasteltava lausuntomateriaalissa esitetyn mukaisesti väestömäärien ja -tiheyden, henkilöstömäärän ja henkilöstön nykyisen osaamisen sekä tilojen perusteella. Eteläisellä ja Rannikon alueilla toimintansa aloittanut Pohteen digitaalinen sote-keskus monipuolistaa osaltaan alueiden asukkaiden palveluvalikoimaa.

c) Onko asiointisuunnat, työmatka- ja julkinen liikenne sekä välimatkat huomioitu riittävällä tavalla sosiaali- ja terveyskeskusten palveluverkostossa?

Haapajärven sosiaali- ja terveyskeskuksen asema laajan palveluvalikoiman sosiaali- ja terveyskeskuksena perustuu edellä kerrotulla tavalla asiointisuuntiin niin työpaikkojen kuin kaupallisten palvelujenkin osalta. Haapajärven sijainti entisen Selänteen alueen keskellä on edullinen, koska asiointimatkat kaikista naapurikunnista ovat vain noin 30 kilometriä. Julkisen liikenteen palveluja on kommentoitu ja tarkasteltu kohdassa a).

d) Miten sosiaali- ja terveyskeskuksen tulisi paikallisesti toimia, jotta se vastaa asukkaiden palvelutarvetta?

Sosiaali- ja terveyskeskuksen palveluja tulee olla muun muassa perusterveydenhuollon, suun terveydenhuollon, sosiaalityön ja muun sosiaalihuollon palvelut, perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut, avokuntoutuspalvelut, kansansairauksien ehkäisy sekä neuvolan palvelut.

Haapajärvellä on laajan palvelun sosiaali- ja terveyskeskuksen palvelujen lisäksi jo nyt mahdollista tarjota erikoispalveluja mm. dialyysi- ja syöpähoidoissa sekä erikoislääkärien vastaanotto- ja tutkimuspalveluissa. Palveluvalikoiman kehittäminen erikoispalveluilla alueellisesti silloin kun se on mahdollista digitaalisten palvelujen lisäämisen ohella vahvistaa Pohteen strategian mukaisesti perustasoa ja vähentää siten tarvetta erikoissairaanhoidon sairaaloissa ja keskussairaalassa.

Tee oikein.

Sivu 5 / 6

e) Mitkä ovat tärkeimpiä keinoja henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi Pohjos-Pohjanmaalla?

Pohteen on erityisen tärkeää säilyttää alueen sosiaali- ja terveyskeskuksissa vuosien aikana rakennetut erikoispalvelut, jotta henkilökunnalle turvataan mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen ja työtehtävien vaihtamiseen sekä etenemiseen työuralla. Haapajärveltä voi esimerkkeinä mainita dialyysiyksikön ja sairaanhoitajien erikoisvastaanotot. Työntekijöille on myös turvattava näkymä työn tekemisen jatkuvuudesta, koska epävarmuus vaikuttaa työilmapiiriin ja heikentää työntekijöiden pysymistä työtehtävissään sekä uusien työntekijöiden hakeutumista Pohteen työtehtäviin.

Muita huomioita

Haapajärven kaupunki huomauttaa, että sivulla 73 olevassa taulukossa, jossa on listattu Pohjois-Pohjanmaan palveluverkon toimipisteitä, on virheitä. Haapajärvi on ollut peruspalvelukuntayhtymä Selänteen järjestämässä palveluissa ja Haapajärvellä on opiskeluterveydenhuollon, opiskeluhuollon ja ikääntyvien sosiaalipalvelujen palvelut ja niiden toimipisteet.

Haapajärvellä 9. päivänä toukokuuta 2023

HAAPAJÄRVEN KAUPUNKI

Kaupunginjohtaja

Juha Uusivirta

...

Tee oikein.

Sivu 6 / 6